

Йосиф Сліпий - Кардинал і Патріярх

(110-ліття від народження)

1. Хто це був Йосиф І-ший і чому він був важний для українців?

Йосиф Сліпий був перший Український Патріярх для українців-католиків.

Він був проголошений “Блаженнішим Патріярхом” українським духовенством підчас Богослуження в соборі святого Петра у Римі в 1975 році.

Це була історична подія, бо вона підкреслює права української католицької церкви які були складані у Берестейській Унії 1596 року, 400 років тому.

2. Що це була Берестейська Унія?

Коли церква почала розпадатися на українських землях 400 років тому, коли богословська освіта часто була неповною, єпископи бачили порятунок церкви у єднанні з Римською Церквою. Це проголошення називаємо Берестейською Унією.

Але хоча українські метрополити визнали папу як голову церкви, у цім документі владики підкреслили вірність руській (українській) народності, мові, традиціям і обрядах. Всі церковні відправи мали залишатися без змін, а метрополитами і єпископами Київської Церкви мали бути люди руського (українського) народу і грецького (східного) обряду. Новим було лише визнання Примату Римського Архиререя (папу).

Папа Римський Клементій VIII підписав Берестейську Унію, признав нашим владикам юрисдикцію, обіцяв опіку і патріярші права.

3. Чому це було важне українцям мати Патріярх?

Патріярх – це провідник церкви, перший після папи.

Мати український патріярхат показує що наша церква є чинна, автономна, стародавна, і що вона є з’єднана. Після Берестейської Унії, київські метрополити, хоч не мали титул патріярха, все ж таки мали права патріярха у всіх церковних справах.

Йосиф Сліпий хотів мати публичне визнання Ватиканом українського патріярха. Українська церква була переслідувана, вірні були катовані або заслані на Сибір. Щоби дати присягу усім тим які були замучені за свою віру, Йосиф Сліпий хотів щоби папа римський визнав український патріярхат.

Йосиф Сліпий вірив що права патріархату які були підкреслені у Берестейській Унії і Другим Ватиканом були важні для скріплення нашої Церкви. Були уже пляни з'єднати українську католицьку церкву разом із іншими східними церквами у якусь стучну “Византійську Католицьку Церкву Америки”. Щоби врятувати свою Церкву, він скликав своїх єпископів кілька разів і запалив у них бажання відновленої української церкви і патріархат.

Від хотів щоби Церква не служила чужим, але щоби показала світові свою силу, свою глибоку побожність, свою красу і культуру.

4. Чому Рим не хотів визнати Українського Патріархату?

З політичних причин Рим не хотів визнати українського Патріарха.

Патріарх Йосиф Сліпий деяких разів публично сперечався з Павло VI і Іваном Павлом II через їхню російську підтримку в імені сполучення цілої католицької і православної церкви. Папа хотів щоби Російська Православна Церква вернулася і злучилася знову із католицькою, і були багато переговор у цій ділянці. Рим не хотів дати признання українцям і цим способом обурити Російську Православну Церкву.

Рим також подав причину, що Україна не мала вільної території, і Патріарх не може бути провідником церкви на території поза фізичними межами України.

Хоча не було офіційного визнання з боку папи, Блаженніший Йосиф підписувався Кардинал і Патріарх.

5. Життєпис Патріарха

Молоді роки Йосифа I-шого

Йосиф народився 17 лютого 1892 року в селі Заздрість на Поділлі, в Західній Україні, 110 років тому. Коли Йосиф був ще молодим хлопцем, його батько, Іван Коберницький, помер і Йосиф був прибраний родиною Дичковських. Відтоді він мав ще друге прізвище – Дичковський.

Дідо Йосифа прозвано в народі, як було часто в українському звичаї, “Сліпий” і під цим прозванням став відомий внук.

Отже, повне ім'я і титул Патріарха Йосифа – Блаженніший Патріарх Йосиф Кардинал Сліпий-Дичковський-Коберницький.

Початкові роки священства

Андрей Шептицький зауважив здібності і вдачу Йосифа, і тому вислав Йосифа на вищі студії до університету у Інсбруці, в Австрії, де в 1918 році він досягнув ступінь доктора богослов'я.

Йосиф прийняв ієрейські священня (став отцем) 30 вересня 1917 року з рук Слуги Божого Андрея Шептицького, митрополита Галицького, Первоієрарха Української Помісної Церкви. Йосиф мав 25 років.

Після висвячення, отець Йосиф продовжував свої студії у Інсбурці, а відтак у Римі. Він знав біблійні науки, філологію, дві класичні мови, модерні мови – німецьку, італійську, французьку і англійську, цікавився церковним мистецтвом та нав'язав добрі зв'язки з чужими науковцями.

Його праця в молодих літах

- Він був професором богослов'я в українській католицькій духовній семінарії у Львові.
- Став одним з основників Богословського Наукового Товариства.
- Став редактором журналу під назвою "Богословія", який журнал проіснував від 1923 року до другої світової війни.
- Його спеціалізація – походження святого Духа і на цю тему видав дві солідні праці.

Андрей Шептицький і Йосиф Сліпий

Митрополит Андрей Шептицький відзначив Йосифа за його наукову і священничу працю. Йосиф був висвячений на єпископа, з правами наслідства на митрополичому престолі, 21 грудня 1939 року у Львові. Україна була тоді окупована москалями, і щоби не було жадних репресій, це висвячення було таємне. Два роки пізніше українську територію зайняли німці.

Преосвящений Йосиф став правою рукою хворого митрополита Андрея. Він був його підпорою і виконавцем його плянів і задумів.

А коли 1-шого листопада 1944 року вмер у Львові митрополит Андрей Шептицький, Йосиф став його наслідником на митрополичому престолі у Львові. Йому було тоді 52 років.

Після смерті Шептицького

Після відступу гітлерівської армії у 1944 році, Україну знову зайняли москалі.

Большевики уже зліквідували Українську Автокефальну Православну Церкву у 1926 році, а до 1933 року знищено 10,657 священників і 2,800 парохій. Вони також уже замучили тисячі вірних Російської Православної Церкви і в 1943 році

Йосиф Сталін сам начолоє Московського Митрополита - Патріархом Москви. Тепер Російська Православна Церква почала служити комуністам.

Після смерти Митрополита Андрея, Патріарх Москви пропонував щоби українська католицька церква зреклася своєї віри і прилучилася до російської. Комуністи навіть пропонували дати Йосифові позицію Патріарха Київської Російської Православної Церкви. Він відмовився.

І так почалися часи переслідування Церкви. Першим ударом стало несподіване заарештування владик різних архипархіїв, разом з митрополитом Йосифом Сліпим. Українську Католицьку Церкву зліквідовано – було проголошено рішення “зліквідувати постанови Берестейського Собору, відректися від Риму та вернутись до Прваославної Церкви”. Проти насильства підняли свій голос священики, монахині та вірні. У відповідь на протести знову почалися масові арешти духовенства і вірних та розпочато судовий процес над українськими владиками.

Церква не здалася, вона пішла у підпілля. Священики хрестили, причащали, вінчали, ховали своїх вірних, і все це потайки.

Заслання

Митрополит Йосиф відбув 18 літ важкого поневіряння на сибірській каторзі, серед голоду і холоду, за свою віру і відданість папі. Усі владики які були заарештовані разом із ним померли на засланні - лише Блаженніший Йосиф залишився живим. Після смерти Сталіна зачали доходити чутки від інших засуджених які провели час з ним у таборах. До того часу, ніхто не сподівався що Митрополит Йосиф ще живе.

На волі

Завдяки старанням Папи Івана XXIII і американського президента Джон Ф. Кеннеді, Митрополита Йосифа звільнено із заслання 9-го лютого 1963 року. Він мав 71 років.

11 жовтня, 1963 року на Другім Ватиканськiм Соборі Митрополит Йосиф виявляє прагнення української церкви за Патріархат, і підкреслює, що на Україні є 4 мільйонів католиків які підпільно тримаються своєї віри, і що їм належить ця присяга.

23-го грудня 1963 року, Апостольський Престіл признав йому давні права і титул Верховного Архієпископа.

Хоча Преосвященний Йосиф хотів залишитися на Україні, папа примусив його до життя у Римі. Папа заборонив йому займатися політикою і говорити проти москалів-комуністів, бо це була базою його звільнення з Сибіру. Інколи йому навіть було заборонено залишити Рим і відвідувати українські парафії по світі.

25 січня 1965 року він став Кардиналом. Папою тоді був Павло VI. Як кардинал, він відбув кілька поїздок з архипастирськими відвідинами українських поселень по різних країнах і континентах.

Успіхи 21 років на волі на Заході

- Заснував Український Католицький Університет ім. Климента Папи.
- Відновив видання журналу “Богословія”.
- Закупив для Монахів Студитів величавий монастир біля Риму.
- Під його проводом Літургична Комісія почала працю над українськими літургичним перекладами.
- Побудував Собор Святої Софії у Римі як згадка чудових український церков на Україні.
- Купив церкву Жировицької Богоматері і святих мучеників Сергія і Вакха, що була колись власністю чина св. Василя Великого.
- Видавав богословські книги.
- Для молоді випустив популярну біблію, катехизм, а також молитовник “В гору піднесім серця”.
- Йому дали почесні докторати наступні вищі школи:
Університет Сітон Гол, США,
Університет Лойола в Чікаго, США,
Університет св. Павла в Оттаві, Канада
Католицький Університет Америки
Український Вільний Університет в Мюнхені, в Німеччині
- Українське духовенство проголосило його першим українським Патріярхом в 1975 році. Він мав 83 роки. Ватикан ніколи не дав йому офіційне призначення, але від того часу, Блаженніший підписувався – Кардинал і Патріярх.

Смерть Кардинала і Патріярха

Патріярх Йосиф Сліпий помер у Римі на 93-ому році життя 7-го вересня 1984 року. Він був похований у Соборі Святої Софії у Римі, але коли Україна проголосила свою незалежність, його тіло було переховуване у Львові в 1992 році.

Важливість Патріярха Йосифа Сліпого

Патріярх Йосиф Сліпий був правдивим провідником. Він скріпив наш нарід і Церкву у тих часах коли мрія про незалежність і визволення України виглядали немовірні, і що ми тих мрій ніколи не досягнемо.

Блаженніший завжди закликав до єдності серед українського народу і старався скріпити зв’язок між православними і католиками, бо такий поділ лише ослаблює український нарід. Коли провідники Церкви та громади розчарували його своїми сварками, він сказав їм позбутися цієї вікової недуги.

Найважливіше місце у його візії для нашої Церкви і народу займало виховання майбутніх провідників, людей з глибокими патріотичними почуваннями. Він завжди старався у своїх словах до молоді поглибити любов до рідного народу, його звичаїв і Церкви.

Він хотів здобути патріархат для української католицької церкви, щоби вона була готова вступити в нове тисячоліття з новим, сильним і переможним духом. Він скріпив наш дух на порозі нової ери.

Стаття

Подаємо статтю з сумівського журналу “Крилаті” (листопад-грудень 1994 року) який описує чому Патріарх Йосиф Сліпий був правдивим провідником, і навіть описує його відвідини на сумівську оселю біля Елленвіл.

НЕЗАБУТНІ ЗУСТРІЧІ З ПАТРІЯРХОМ ЙОСИФОМ СЛІПИМ

у 10-ліття його смерті

У дитинстві мабуть кожен з нас мріє стати колись провідником. Але згодом ми пізнаємо, що не кожен з нас володіє провідницькими прикметами. Зрештою, не зовсім вирішене питання, які якості творять провідника.

У своїм житті мав я нагоду зустрінути кількох провідників, і тих, які тільки займали посаду провідника, і тих, які справді ними були. А це людина могла відчутти вже з самої зустрічі з ними. Правдиві провідники вміють будити дух вже самою своєю особою.

Таким у моїй пам'яті був св. п. Патріярх Йосиф Сліпий. Ближчих контактів з ним я не мав; було тільки кілька нагод зустріти його на різних святкуваннях і під час його пастирських відвідин Америки й Канади.

Ім'я митрополита Сліпого, як довголітнього в'язня сибірських концтаборів, стало мені відоме з проповідей нашого священика у церкві, коли я був ще малим хлопцем. У тих роках доходило до нас, у вільному світі, мало правдивих новин з України. На мене робило велике враження, що священики і вірні в Україні потаємно збираються молитися і відправляти богослуження, наражаючи себе на всякого роду кари із сторони безбожного окупанта.

А одного дня у лютому 1963 року ми з братом, покрутивши стрілку на смузї коротких хвиль великого радіо, що стояло в нашій їдальні, почули новину, що „митрополита Сліпого звільнено з советського концтабору і привезено на волю, до Відня“. Ця вістка була такою несподіваною, що ми прийняли її як правдиву щойно після кількох днів, коли про це написали в українських щоденниках, які виходили в Америці. В місцевих американських щоденниках не було згадки про це, і взагалі

Україна та українці немов не існували для американських журналістів у тих роках.

У 1967 році Верховний Архієпископ Йосиф відбув свою першу подорож по північно-американському континенті. Через дивну неприхильність деякого з наших владик в Америці, був він напочатку запрошений тільки до Канади. Не знаючи, чи він прибуде також до Америки, маса вірних з нашого міста та з майже цілої Америки посунулася до Торонта зустрічати голову нашої Церкви.

Подорож автобусом тривала цілу ніч. Постійні розмови і співи не давали можливості спати, але як тільки наш автобус заїхав до готелю в Торонті, де більшість мала ночувати, я сів у таксівку і помчав до церкви св. Миколая. Ввійшовши до середини церкви, я побачив незабутню картину. Просторі балькони церкви були вщерть заповнені сотнями учнів українських шкіл Торонта. Діти були вбрані у вишитих сорочках, а дівчата у повних народних строях. Голосно відповідали на Богослуженню і гучно співали церковні пісні, немов стояли вони перед самим святим отцем Миколаєм, - таку атмосферу піднесення будила присутність Митрополита Сліпого. У діаспорі ми, українці, були розкинені невеликими громадами, і було для нас небагато нагод бачити картину, яка свідчила про велику численність нашого народу. Подібна картина закарбувалася в пам'яті з могутнього здвигу відслонення пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні в 1964р.

Вечером того дня пройшла відправа та зустріч у церкві св. Покрови для сумівців та пластунів. Усюди, де наш патріярх подорожував, він відбував окремі зустрічі з молоддю. Він завжди старався у своїх словах до молоді поглибити любов до рідного народу, його

звичаїв і Церкви. Це і була його другою важливою прикметою. Він не тільки мав розумну візію шляхів скріплення українського життя, але він вмів надихати інших своєю візією.

Найважливіше місце у тій візії займало виховання майбутніх провідників для народу, людей високо-освічених і добре ознайомих з правдивою українською історією, людей з глибокими патріотичними почуттями. У пізніших роках, після ряду розчарувань із тими, що займаючи провідні позиції в Церкві та громаді, мали бути головною опорою у відстоюванні інтересів нашого народу, він не раз картав подібно як раніше Тарас Шевченко:

Український
Народе, стань уже раз
собою! Позбудься
своєї вікової недуги
сварів і чварів,
вислугування і
підлецування чужим,
бо на встид і сором не
бракує цього ще й нині
в наших провідних
колах. Стань на свої
ноги і нехай світ
задумається перед
Твоєю силою,
глибокою побожністю,
красою і найвищою
культурою! Народе,
піднеси свою голову,
випростуй свої руки і
ноги. Будь одним і не
шукай „чужих богів“.

У другій половині літа того незабутнього 1967р. Блаженніший Йосиф таки завітав до Америки. Люди поз'їжджалися з місць літнього відпочинку вітати свого духовного батька по місцевостях постійного проживання. У серпні він відвідав сумівську оселю біля Елленвіл. З'їхалося велике число сумівців із цілого атлантийського побережжя Америки, недивлячись на пізнє повідомлення. Під час молебня, що його Блаженніший відправляв на відкритій трибуні на лоні пам'ятникам героїв, мені призначили тримати

митрополичий жезл (палицю). На ній я завважив написано „Йосиф VII“ і пізніше з братом, який також від юних років цікавився історією, ми вираховали, що у число попередніх шести Йосифів мусять входити і католицькі, і православні києво-галицькі митрополити.

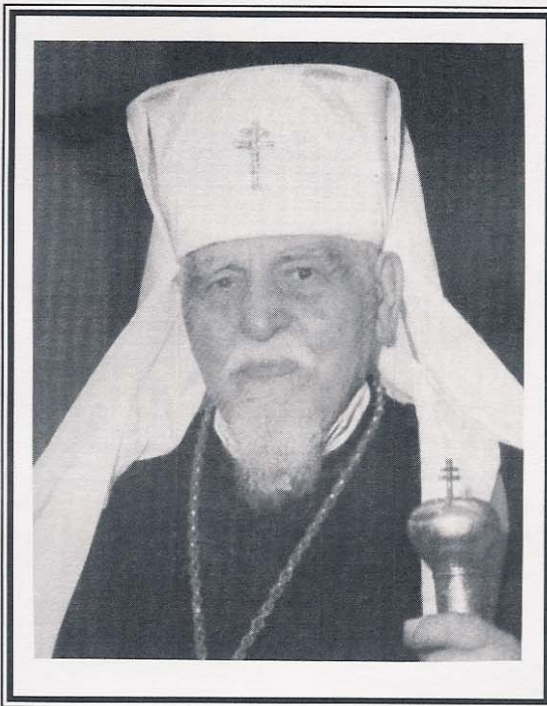
Взагалі, Блаженніший завжди закликав до єдності серед нашого народу і старався скріпити зв'язок між нашими Церквами. Він підкреслював, що нас повинна єднати спадщина наших великих предків. „Поділ між православними і католиками у нашому народі є

піддержуваний тільки ззовні, тими, які знають, що цим ослаблюють Український Нарід“, він писав в одному пастирському посланні. Особливо тепло вітався Блаженніший Йосиф із присутнім на цій зустрічі (а нині вже покійним) православним сумівським капеляном, о.Ткачуком, який також був глибоким соборником. Кілька додаткових разів бачив я нашого патріярха. Був свідком історичної події, коли у 1975 році на Богослуженні для українських прочан Святого Року в соборі св. Петра у Римі вперше молилися за „Блаженнішого

Патріярха Йосифа“. Остання „зустріч“ була під час його перепоховання у Львові в 1992р.

Блаженніший Патріярх Йосиф прийшов до нас, коли перспективи скорого визволення України із червоного московського ярма виглядали дуже малими, коли живила нас тільки віра, що день воскресення України колись таки прийде. Патріярхові Йосифові ми завдячуємо, що кріпив наш дух на порозі нової ери.

М.І.

Бібліографія

"Незабутні Зустрічі з Патріархом Йосифом Сліпим". Журнал Української Молоді Крилаті. Сумівське Видавництво. Листопад-Грудень 1994 рік

Рудницький, Леонід. Опвнвсюк Олексій. **Віра і Надія. Київська Церква у Злуці з Римом 1596-1996.** Релігійне Товариство Українців Католиків "Св. Софія" Філядельфія, 1997.

Збірник Матеріалів для Конкурсу Знання, Слова на Злет Юнацтва. Крайова Управа СУМ в Америці, Нью Йорк: 1982.

Chirovsky, Nicholas L. **The Millennium of Ukrainian Christianity.** Philosophical Library, Inc. New York, New York 1988.

"Gold, Mourning, and Blood - Ukraine: A Tragedy Without Frontiers." Crusade for Christian Civilization Vol 7 Jan-Feb 1977.

Subtelny, Orest. **Ukraine, A History.** University of Toronto Press, 1988.

www.ukrweekly.com